

Žmogiškųjų išteklių strategijos mokslininkams ir tyrėjams įgyvendinimo nauda ir prasmė

Kas yra “Žmogiškųjų išteklių strategija mokslininkams ir tyrėjams”?

2005 metais Europos Komisijoje priimta rekomendacija dėl mokslininkų ir tyrėjų įdarbinimo bei teisinio statuso užtikrinimo. Šiame dokumente apibrėžtas mokslininkų ir darbdavių vaidmuo, nurodomos jų teisės bei pareigos, taip pat nustatyti mokslininkų ir tyrėjų įdarbinimo, jų projektų finansavimo reikalavimai. Rekomendaciją sudaro Europos mokslininkų chartija ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodeksas (*European Charter for Researchers and a Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*) (toliau – Chartija ir Kodeksas). Siekiant tinkamo rekomendacijos įgyvendinimo organizacijose taip pat buvo parengtos gairės “Žmogiškųjų išteklių strategija mokslininkams ir tyrėjams, įgyvendinant Chartiją ir Kodeksą”. Šios gairės – tai 5 konkrečių žingsnių programa, kurią siūloma įdiegti mokslininkus įdarbinančiose organizacijose bei institucijose.

Kokie yra gairių įgyvendinimo programos žingsniai?

Pirmasis minėtos programos žingsnis įgyvendinamas atlikus organizacijos vidinę analizę, paremtą Chartijoje ir Kodekse numatytais principais. Visus savianalizės kriterijus galima suskirstyti į 4 sritis, tai – etiniai ir profesiniai aspektai, darbuotojų pritraukimo strategija, darbo sąlygos ir socialinės garantijos bei darbuotojų apmokymas. Iš esmės, analizės tikslas – išsiaiškinti ir įvertinti, kiek organizacijos ar institucijos nustatytos taisyklės bei vyraujanti jų įgyvendinimo praktika atitinka Chartijoje ir Kodekse numatytus principus. Šiam įvertinimui kaip informacinė medžiaga taip pat gali būti naudojamos jau organizacijoje įdiegtos žmogiškųjų išteklių valdymo iniciatyvos, jeigu jos atitinka rekomenduojamus kriterijus. Siekiant kuo objektyvesnių savianalizės rezultatų yra siūloma į jos rengimą įtraukti tiek administracines pozicijas užimančius asmenis, tiek visus organizacijoje dirbančius mokslininkus bei tyrėjus.

Sekantis organizacijos ar institucijos, įgyvendinančios “Žmogiškųjų išteklių strategija mokslininkams ir tyrėjams” gaires, žingsnis būtų parengtos savianalizės bei strategijos tobulinimo sprendimų viešinimas. Vidinės analizės santrauka, išryškėjusios problemos ir jų sprendimo būdai, žinoma, praleidus konfidencialią informaciją, turėtų būti paskelbti tiek organizacijos ar institucijos, tiek EURAXESS tinklalapiuose. Tokiu būdu institucijos vykdoma politika priimant mokslininkus ir tyrėjus tampa lengvai randama ir prieinama.

Trečiasis žingsnis – tai oficialus Europos Komisijos patvirtinimas, kad organizacija sėkmingai įgyvendino pirmuosius du strategijos įgyvendinimo žingsnius. Organizacijai ar institucijai, atlikusiai savianalizę, jos pagrindu sukūrusiai ir (ar) patobulinusiai žmogiškųjų išteklių valdymo strategiją bei ją viešai paskelbusiai, suteikiama teisė naudotis logotipu “*HR Excellence in Research*”. Logotipo esmė, ta, kad jį naudojanti organizacija ar institucija tampa lengvai atpažįstama kaip Chartijos ir Kodekso principams pritarianti įstaiga, o tai padeda pritraukti geriausių mokslininkų iš viso pasaulio.

Kitas žingsnis – institucijos įsivertinimas, vykdomas ne vėliau kaip po 2 metų nuo strategijos organizacijoje ar institucijoje įgyvendinimo pradžios. Įsivertinimas gali būti atliekamas organizacijoje veikiančio vidinės kokybės mechanizmo pagrindu ir turi būti atliekamas reguliariai. Yra siūloma vengti sudėtingų procedūrų ir pateikti vertinimo rezultatus paprastai, jei tai įmanoma, rekomenduojama naudotis modeliu, pagal kurį buvo parengta institucijos vidinė analizė (1 žingsnis). Įsivertinimo rezultatai turi būti skelbiami tiek organizacijos ar institucijos, tiek EURAXESS tinklalapyuose.

Paskutinis žingsnis – tai išorinis organizacijos ar institucijos vertinimas, atliekamas mažiausiai kas 4 metus nuo strategijos įgyvendinimo pradžios. Šiame gairių įgyvendinimo etape įstaiga parengia trumpą pranešimą, kuriame turėtų atsispindėti progresas įgyvendinant Žmogiškųjų išteklių mokslininkams ir tyrėjams strategiją įstaigoje bei jos sąsajos su Chartijos ir Kodekso principais. Pranešimas yra peržiūrimas išorinių vertintojų arba nacionalinių kokybės užtikrinimo agentūrų. Vertinimo objektas turi būti orientuotas į žmogiškųjų išteklių įgyvendinimo veiksmus organizacijoje ar institucijoje bei sąsajas su Chartijos ir Kodekso principais. Jeigu vertinimas teigiamas – patvirtinamas Europos Komisijos pripažinimas. Jeigu vertinančiai institucijai iškyla abejonių dėl įstaigos progreso įgyvendinant strategiją, pateikiamos rekomendacijos tobulinti esamą situaciją. Jeigu per nustatytą laiką organizacija sąlygų neįvykdo, Europos Komisijos pripažinimas nesuteikiamas.

Kuo organizacijai ar institucijai naudinga Europos Komisijos suteikiama teisė naudotis logotipu “HR Excellence in Research”?

Tinklalapyje naudojamas “HR Excellence in Research” logotipas rodo organizacijos ar institucijos prisidėjimą prie Chartijos ir Kodekso principų įgyvendinimo. Europos Sąjungoje gerai žinomas ir pripažįstamas logotipas yra ženklas mokslininkams ir tyrėjams ieškantiems įsidarbinimo galimybių. Tai padeda pritraukti gabių mokslininkų bei tyrėjų iš viso pasaulio, rodo, kad organizacija ar institucija remia darbo kultūros pozityvią kaitą bei siekį vykdyti

skaidrias ir aiškias darbuotojų priėmimo procedūras. Organizacijų ar institucijų, turinčių teisę naudotis logotipu sąrašas yra viešai skelbiamas EURAXESS tinklalapyje, o tai didina įstaigos žinomumą.

Kokioms organizacijoms jau suteikta teisė naudotis “HR Excellence in Research” logotipu?

Šiuo metu Europos Komisijos suteikiamo oficialaus pripažinimo lyderiai yra Jungtinės Karalystės (JK) universitetai. 2010 metų pabaigoje teisė naudotis “HR Excellence in Research” logotipu buvo suteikta net 13 JK universitetų. Iš viso tokia teise naudojasi net 23 JK universitetai, tuo tarpu ją turi tik 15 kitų Europos Sąjungos šalių universitetų. Žymus vyraujančio vidurkio ribos peržengimas rodo, kad JK universitetai skiria ypatingą dėmesį mokslininkų bei tyrėjų darbo sąlygų gerinimui ir šis siekis yra pripažintas ir įvertintas tarptautiniu mastu. „Džiaugiuosi galėdamas pranešti, kad trylikai Jungtinės Karalystės institucijų buvo suteiktas Europos Komisijos ‘*HR Excellence in Research*’ ženklas už jų vykdomas priemones įgyvendinant Jungtinės Karalystės konkordatą remti ir plėtoti mokslininkų profesinę veiklą (angl.: *UK Concordat to Support the Career Development of Researchers*). Mokslinius tyrimus iš tiesų laikome svarbiausiu tikslu ir teikiame pirmenybę jų plėtojimui“, pranešime teigia universitetų ir mokslo ministras Davidas Willettsas (*David Willetts*).